

**Oświadczenie złożone
przez senatora Adama Massalskiego
oraz senatora Grzegorza Banasia
na 19. posiedzeniu Senatu
w dniu 16 października 2008 r.**

Oświadczenie skierowane do ministra środowiska Macieja Nowickiego oraz do ministra infrastruktury Cezarego Grabarczyka

Działając na podstawie art. 15 oraz 16 ust. 1 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ujednolicony tekst ustawy opracowany na podstawie: DzU z 2003 r. Nr 221 poz. 2199; z 2004 r. Nr 116 poz. 1202 i Nr 210 poz. 2135; z 2005 r. Nr 48 poz. 446 i Nr 169 poz. 1414; z 2006 r. Nr 104 poz. 708, zwracamy się o szczegółowe wyjaśnienie sytuacji dotyczącej planowanej od lat, a dotychczas niezrealizowanej budowy zbiornika wodnego Chęciny na rzece Białej Nidzie.

Oświadczenie niniejsze podyktowane jest troską o los mieszkańców wsi Mosty i Choiny w województwie świętokrzyskim, które, zgodnie z istniejącym od dziesięcioleci pomysłem utworzenia tak zwanego morza chęcińskiego, miały być zalane w związku z tą inwestycją.

Należy w tym miejscu nakreślić króciutki rys historyczny narodzin pomysłu zalania obszarów w pobliżu Chęcin w celu utworzenia wielkiego zbiornika zaporowego, zwanego potocznie "morzem".

Historia budowy zbiornika sięga lat trzydziestych XX wieku, kiedy Polska miała utrudniony dostęp do Bałtyku, a tym samym nadzieje wielu Polaków zrodziły koncepcję utworzenia namiastki morza w centrum kraju, właśnie w rejonach przylegających do Chęcin. Pierwotnie planowano zalać obszar około 7000 ha, co czyniłoby ten obiekt największym tego typu w naszej ojczyźnie. Pierwsze badania i pomiary geologiczne odbyły się dopiero w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku, jednak koncepcja utworzenia tego wielkiego zbiornika, jaka została opracowana przez Państwową Akademię Nauk, obejmowała już tereny jedynie 3000 ha. W latach siedemdziesiątych XX wieku przystąpiono do scalania gruntów na obszarze przewidzianym pod zbiornik, jednak mimo dostarczania pewnych elementów pod budowę zapory w miejscowości Mosty budowy nie rozpoczęto do chwili obecnej. Przez minione siedem dziesięcioleci pojawiały się różne koncepcje budowy rzeczonego zbiornika oraz obszaru, jaki miałby pod jego budowę być zalany. Także funkcja, jaką ten zbiornik miałby spełniać, zmieniała się co jakiś czas w pomysłach i koncepcjach władz. Początkowo miał służyć jako źródło energii, później pełnić funkcję głównie nawadniająca pobliskie tereny, a wreszcie w obecnie istniejącej koncepcji ma służyć do zaopatrywania w wodę Kielc i części powiatu kieleckiego.

Wskazać w tym miejscu należy, iż koncepcje różnych władz zawiadujących tym pomysłem zmieniają się, nie dając do chwili obecnej żadnego rezultatu, poza jednym. Pomysł utworzenia morza chęcińskiego zaważył od samego początku na losie mieszkańców kilku wsi, w szczególności Mostów i miejscowości Choiny, albowiem od dziesięcioleci nie mogą oni normalnie funkcjonować w swojej ojczyźnie, na ziemi którą od kilku pokoleń uprawiali ich przodkowie.

Ludność ze wskazanych miejscowości, pomimo tego, że żyjemy w XXI wieku, została pozbawiona elementarnych praw do dysponowania swoją własnością. Na terenach, na których mieszkają jako przeznaczonych pod zalanie, nie są wydawane pozwolenia na budowę nowych domów, ludzie tam mieszkający mają zakaz przeprowadzania jakichkolwiek prac modernizacyjno-remontowych w swoich własnych gospodarstwach. Sytuacja taka zmusiła wielu mieszkańców wspomnianych wsi do wyprowadzenia się i niejednokrotnie pozostawienia swoich gruntów. Wielu mieszkańców, nie mogąc normalnie prowadzić gospodarstw, oddało je na rzecz

Skarbu Państwa za skromną rentę, której wysokość nie była uzależniona w żaden sposób od przekazywanego arealu użytków ani od klasy ziemi.

Takie działania władz były rażąco niesprawiedliwe, albowiem nie oferowały w zamian za grunty przeznaczone do zalania odszkodowań ani gruntów zamiennych pozwalających tamtejszej ludności na osiedlenie się w innym miejscu i normalne egzystowanie.

Stanowczo należy podkreślić, iż żadne planowane inwestycje władz, czy to na szczeblu wojewódzkim, czy też krajowym, nie mogą być usprawiedliwieniem dla uniemożliwienia już dwóm pokoleniom ludności kilku wsi egzystencji oraz szans na rozwój.

Ekspertyza wykonana w ostatnich latach na zlecenie Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie nie pozostawia żadnych złudzeń co do opłacalności i funkcjonalności zbiornika Chęciny. Ekspert w tym zakresie - profesor Andrzej Szczepański z Akademii Górniczo-Hutniczej - wskazał, iż budowa zbiornika Chęciny na Białej Nidzie nie znajduje racjonalnego uzasadnienia. Byłyby to olbrzymie koszty, rzędu około 800 milionów zł, a poza tym zbiornik miałby być rezerwuarem wody pitnej między innymi dla mieszkańców Kielc, którzy nie zgłaszają takich potrzeb. Dodać jeszcze wypada, iż woda ta byłaby gorszej jakości niż ta, z której korzystają obecnie kielczanie. Innym problemem jest fakt stosunkowo dużej przepuszczalności gruntów oraz zbyt mała głębokość zalewu, jaki miałby powstać.

Wszystkie okoliczności i fakty w sprawie przemawiają za tym, żeby budowę zbiornika Chęciny na Białej Nidzie uregulować w sposób ostateczny, a mieszkańcom wsi Mosty i Choiny oraz miejscowości przylegających do tych terenów umożliwić godziwe życie i zadośćuczynienie za lata doznanych z tego tytułu niesprawiedliwości.

Dlatego też zwracamy się do Panów Ministrów z prośbą o odpowiedzi na następujące pytania:

Jak Panowie Ministrowie ustosunkowują się do budowy zbiornika Chęciny na rzece Białej Nidzie?

Czy według Panów Ministrów pomysł utworzenia morza chęcińskiego w obecnych realiach, kiedy zupełnie zmieniły się okoliczności związane z dostępem Polski do Morza Bałtyckiego, ma rację bytu i jest wart poparcia?

Jakie działania zamierzacie Panowie Ministrowie podjąć w celu ostatecznego podjęcia decyzji o realizacji koncepcji powstania zbiornika Chęciny lub ostatecznego zaniechania jego budowy i zapewnienia mieszkańcom terenów przeznaczonych pod zalanie możliwości normalnego egzystowania?

Prosimy także o określenie terminu, w którym Szanowni Panowie Ministrowie podejmiecie decyzję w tej sprawie.

*Z wyrazami szacunku
Adam Massalski
Grzegorz Banaś*